

E R D É L Y I H Í R A D Ó

Kedden, Augustus' 25-dikén, 1829

Buenos-ayres (Delámér.) — Cuba (Spany. Amerika) — Brasilia — Nagybritannia
Frantziaország — Belgaország — Bavaria — Muszkaország — Törökország
Hartzmező

Buenos-ayres (Delámér.)

A' burkus Staatszeitung az itt következő, Elberfeldbe érkezett buenos-ayresi levelet adja-elő máj. 4-dikéről: "Hasznát-vesszük egy magát elő-adó alkalmatosságnak, Havre-n által, Uraságnak a' pártütők' és Indusok' teljes leverettetésekét és szét-szóratásokat bejelenteni, kik a' mi' városunkat fenyegették. — Hadseregünknek az a' része is, mely Cordovának indult, győzödelmes lett, minthogy a' lakosok, azoknak közelítésével, Buenos-ayres mellé állottak, és a' Gouverneur, Bustos, Buenos-ayresnek legnagyobb ellensége, és minden előbbi lázzadás' izgatója, sietve volt kénytelen (Chilibe) elfutni. A' mi' kiküldött seregünk, egyesült a' cordovai katonasággal és útban van ide-felé, hogy a' felkelőket, kik Santa-Fé-felé vonulnak, eltöröljék, és, nem ok nélkül hisszük, hogy tartományunk' egész birtoka, rövid időn kitisztíttatik, és a' tsendesség meg a' rend, valamint egy vidorabb kereskedési járás-kelés a' beiső tartományokkal, ismét helyre fog állani. Sohasé féltettük mi fővárosunk' bátorságos állapotját, és most is, a' veszedelemnek, még az árnyéka is elenyészett, és egész-szen tűnődés nélkül lehet Uraságnak az itteni vagyona-felől. A' kereskedés tsendes lábön marad ugyan még; de egynehány nap-múlva több mozgást várunk

már. (nem Beben, hanem Leben; Oest. B. S. 1006).

Cuba (Spany. Amerika)

Havannah-ból, júl. 2-odikáig terjednek a' Londonba érkezett tudósítások. A' Mexico ellen készülő spanyol hadiszállítvány nem indult ugyan még el; de, minden órán várják ezt. Cuba Gen. Kapitánya egy Hirdetményt hobbotsátott Mexico' lakosaihoz.

Brasilia

A' brasiliai monarchiai konstitutzio két Kamarát tart: első a' Senátorok' Kamarája, alsó pedig a' Képviseleké. A' parlament-ülés' kinyitáskor tett fejedelmi-széki bölts beszédére a' Tsászárnak, mindenik Kamara megtévén máj. 16-dikán az illendő udvarló feleletet (adresse-t), az alsó Kamara, több okos beszéde között, Küldöttjei által különösen említi a' Tsászárnak azon böltsességét, hogy módot-tudott találni egy Atyának az érzéseit egy Monarchának a' politikájával megegyeztetni, midőn az ország-ló portugalli Királyné' jussait fel tudta tartatni, a' nélkül hogy Brasilia' sorsa veszedelemre tétetett volna ki.

Nagybritannia

Miólta Cadiz szabad kikötővé tétetett (alig van fél esztendeje), nem vittek oda kevesebb tsomó (Colli, mindenféle tsomó vagy pakolás a' világon) ángl-manufactura - portékát be Gibráltárból, 17 ezernél.

Egy portsmouthi levél, júl. 27-dikéről: "Ma- reggel érkeztek ide Imperatriz és Isabel brasíliai fregattek. Az azokat vezérlő Adm. mindjárt megparantsolta az itt tartózkodó brasíliai Agenseknek, hogy a' Királyné Dona Maria' elfogadására szükséges készülleteket tegyék-meg, ki hajóra ülne Rio-de-Janeiro-felé.

A' keletindiai Gouverneur botsáttott-ki egy meghívó Hirdetményt, melylyet a' londoni Híradók úgy dítsernek, mint valami nagy lépést azon tartomány' tsinosodására, nevezetesen a' Morning-Chronicle úgy vélekedik, hogy Hindostan már nem sokára szerentsés telepje lessz Nagybritanniának. Az a' Hirdetmény ebből áll: "A' Gen. Gouverneur meghív minden embert, minden javalatos' közlésére, mellyek azt tzelozhatják, hogy a' nemzeti szorgalom' akar-miféle ágát elő-mozdítsák, a' kereskedés-üzést földön-vízen emeljék, minden híjjánosságon az álló telepekben (Niederlassungen) segítsenek, Ifjúság-nevelést és hasznos esmérteket terjesszenek és bízassanak, valamint általjában, a' britannus birodalom' köz-bóldogságát és szerentséjét Indiákon felemeljék. Ez a' meghívás minden benn született Urakhoz, Földbírtokosokhoz, Kereskedőkhöz és másokhoz szólott, valamint minden Európaiakhoz is, kik szolgálatban vagy a' nélkül vannak, kik között ama' hasznos és tisztelt Indigo-Plántások is értődnek, kiknek az ő' szakadatlan tartózkodássok által Indiákon, különös módjok és alkalmok vólt, ezen tárgy-felett ítélet-tenni. A' tudósításokat a' Gen. Gouverneur' hadi vagy polgári Titoknokjához kell igazítani. — Gouvernement-Ház, fébr. 25. 1829.

Frantziaország
Tsak-nem minden-nap' tudósítanak

most bennünket a' párisi Journalok több vagy kevesebb pusztításokról, mellyeket, rész-szerént a' szörnyű jégessők, orkánok 'sat. az ország' különböző vidékein tettek és még most is mindég tesznek. A' Garonnán, egy olyan orkán által, elsűjvedt 8 gabarre (komp vagy hidas-forma lapos, széles hajó), és az embereknek nagyobb-része elveszett. — Az egész Erdélyben sehol-se vólt az idén eiféle veszedelmes idő — a' Híradóban, — tsak egy vakaritást se említett senki a' mai napig. Jól mondották a' Társalkodót elő-mozdítani akaró betses Hazafjak hogy — alusznak: de azért még most kár vólna kívánni jó-ejtzakát, hanem inkább — Jó-reggelt!

A' Journal de la Mediterranée, a' többek közt, ezt beszéli: "Az a' szép fregatte, mely az égyptomi Basa' számára a' mi' hajóműhelyünkön (Toulonban) építetett, minden órán elvitorlázik Alexandriába. Igen nagy az, a' leggazdagabb móddal van felékesítve, 's felkészítésére-nézve, legkissebb híjjával sintsz.

Ezer mejjvasat és 7000 lószerszámot veszen a' fel. A' Basa sokféle lovas-regementet állít-fel, mind frantzia lábra: nem sokára megláthatni a' Nilus' partján az Arabsokat lántsas-, vadász-, dragonos-, vasas-, és húsár-formába változni. Mindezeket a' fija Ibrahim' kedvéért tselekszi a' Basa, ki, midőn Móreában egyet a' mi' Chasseur-regementünk-ből, nagy parádében, a' revue-t tenni látott, azon, elragattatván, magán-kívül vólt. Az égyptomi V. Király' Agense, Livron Gen., nem-régiben 25 e-lébbi frantzia lovasság-Tisztet fogadott, kik a' fregatte-re fognak ülni, hogy az új regimenteket formálják. Van ezek közt 5 escadronchef; a' többinek mind Kapitány-rangja van. Az elsőknek 25,000

frank egynek a' bére, esztendőnként; az utólsóké 10 -- 10 ezer frank.

Belga ország

A' brabantiai tartományi Státusok az itt következő adrestet (hozá-foljamodást) adták által, a' Királynak: Sire! Déli Brabánt' státusai kötelességeknek tartják Fgednél az ő' lakosainak kérését — hogy a' frantzia és flamlandi nyelv' szabad haszna-vétele a' köz-actákban és törvényes dolgokban ismét behoztassék, mellyeknek szükséges voltát mindenütt érzik a' tartományban, — elő-mozdítani. Hogy meg lehessen felőle győztetni, hogy ez a' szabadon-éles mindig megvölt, tsak a' tartomány' legrégibb privilegiumait kell megvizsgálni. Így szöll az, a' többek közt: hogy ŐFge a' maga' brabantiai Tanácsát olyan szeméjyekből formálja, a' kik latánúl, wallonúl és flamlandúl értenek, és hogy az azok által kibotsátott acták azon nyelven legyenek írva, a' mellyen ott, a' hova azok szöllának, beszélnek, a' deák-nyelv, a' római uralkodástól veszi eredetét, mely alatt minden törvényes elmékedések deák nyelven folytak, és már többé nints szokásban: elenben a' másik két nyelv megmaradt; a' mi, bizonyága azok' szükséges-vóltoknak, és annak is, hogy a' frantzia a' flamlandival egy időben vólt nyelve a' brabantiai népnek, mindenne-nézve, a' mi-tsak a' köz-actákat és törvényes dolgokat illette, 's tudnivaló, hogy a' hollandus nyelv nem vólt ott többé szokásban mint akarmelyik idegen nyelv. Nem egyszer borította-el Frantziaország Brabantiait; még is fenn-maradt a' két nyelv' szabad hasznavétele, valamíg a' frantziaországlószék, 1794-ben, a' frantzia nyelv' kikötőlegvaló hasznavételét meg nem parantsolta. Az 1794-dik esztendő' megjegyzése eléggé karakterizálja ezt a' rend-

szabást; mely azomban, nem vólt igen érezhető; mert a' frantzia akkor Brabantban, minden ranguaknál oly' honni vólt, mint elébb, az austriai uralkodás alatt, Hollandiában. Húsz esztendőnél, tovább beszéltek Brabantban, tsak frantziaúl; és, az ólta veszett-el a' flamlandi nyelv egészen, a' köz-actákból és törvényes dolgokból. Természeti dolog 'hát, hogy a' frantzia-nyelv' kirekesztése, a' mi' tartományunk lakosainak igen nehezen esik, és okot adott nekik ára, hogy Fged előtt esedezzenek. Fged., a' gyökér-törvénynek teljes és tökéletes végre-hajtását akarja; éppen ére támaszkodva kérünk mi világos és szoros rendelkezéseket a' nekünk bizonyossá tett jussunkra-nézve. Mind-a'-két nyelvelvaló szabad élés a' köz-actákban és törvény-székeknél, Déli-Brabánt lakossainak a' jussa közzé tartozik: bírtok' jussán fekszik az, melynek eredete az elenyészett idők homájjában vész-el; következőül, az ellene-mondhatatlan jussok közzé tartozik, mellyeket-tsak a' törvénytudomány esmérhet. A' mi' szeméjünknek 's vagyónknak védelmet ígértek; még is megítelik és megbüntetik azokat, a' kik flamlandúl nem értenek, a' nélkül hogy tsak egy szót értenének abból, a' mit az ő' ellenek és mellettek tett értekezésekben mondottak: egy szóval, az értekezések' nyilvánosságának garantiája nints-meg többé; mert, mit ér a' nyilvánosság, mihelyt kikötőleg olyan nyelven értekeznek, a' mellyet a' dolgot illetők' nagyobb-része nem esmér? — Kérjük Fgedet a' legméjjebb tisztelettel, kívánságunkat 's tartományunk' lakosainak kérését, (a' két nyelv' haszna-vétele' behozása eránt a' köz-actákban és törvényes dolgokban) legkegyelmesebben megfontolni.

B a v a r i a

Azokon kívül, a' kikről már, mint kíséroról a' brasiliai Tsászárné Öfgének Rio-Janeiróba, emlékeztünk, kíséroi lesznek még a' fges útzónak ezek: Spreti Gróf tisztelet-Kavallér; Sturmfeder Kisasszony betsület-Dáma; Montecomble Kisasszony és Sandizell Grófné, Leuchtenberg Hgné Ö-kir. Magassága' udvari-Dámája; Rädlinger Úr, az Ö' gyóntató Papja, egy fjalat igen tanult Pap; Stephan Dr. rendes Orvosa; Casanova Dr. Seborvos; Honnoga Úr, Perceptor; 5 Szobaleány; egy köntös-ör (Gardero-be-szolgáló); egy kamarás-szolgá; 2 libériás lúas. Schauroth Delphine Kisasszony, nints az útzók között, mint mondották vólt, mint tisztelet-Dáma, mivel protestans; és tsak azok lehetnek udvari szolgálatban, a' kik a' brasiliai Státushitvalláson vannak.

M u s z k a o r s z á g

A' muszka Tsászár, egy Rescriptumában Erivani Paskewits Grófhoz, újira elő-számlálván nagy meglepéssel a' Gróf' utóbbi kettős győzödelmét és az Ö' nagy vitésségét, ezt veti utánna: "A' győzödelmeknek ez a' tündöklő sora megszerzette az Úrnak az én' tsászári teljes jóakaratomat, és az én' legteljesebb köszönetemet. Kivánván az Úrnak e' felől bizonytságot adni, a' St. András' Rendének jeleit, gyémántokba foglalva ajándékoztam az Úrnak, és maradok állandóul igaz szívü részvétellel, az Úr' Jóakarója. Miklós, Péterhof Júl. 29. 1829.

T ö r ö k o r s z á g

Konst.polj. júl. 30. — Ezen hónap' 26-dikán nagy gyűlés volt ezen főváros' külső-városában, Péra' szomszédságában, mely a' nagy szél által hirtelen elterjedt, kivált' Galatá-ban, a' hol a' Génuaiak' idejétől származott torony

is porrá lett: 1000 háznál és bólnál több lett prédájává a' tűznek.

A' Muszkák' fő-hadseregének a' Balkánon által-meneteléről szóló tudósítás, mely a' napokban érkezett-meg, nagyon megtsendítette a' főváros' fűleit. A' rémülés, nem kitsiny, annyival-inkább, hogy nem sokkal azután, annak is hírethozták, hogy egy 12 ezer emberből álló muszka sereg kiszállott a' földre Szebolinál és egyesült a' Balkánon általmentekkel. Aról is beszélnek, de ez még nem bizonyos, hogy Erzerum, az utóbbi ütközel' következésül, mely azon a' vidéken a' török-fegyvernek szintúgy kedvetlenül ment-végbe, a' Muszkák' kezébe esett vólna. Már most tsakugyan ideje lehetne a' békekötésnek, mert inkább tsak egy oldalra jár a' rúd.

Konst.polj, júl. 25. — Kedvetlen hírek harapóznak itt elébb-odább egynehány nap-ólta, a' török fegyverre-nézve, az ásiái Hartzmezőről. Fontos tsapásokról beszélnek Erzerum szomszédságában, mellyekben az ottani Seraskier' seregei, a' Paskewits Gróf' személljes vezérlése alatt, Kársból elő nyomult Muszkáktól, szembe-tünő veszteséggel fogjokban, ágyúokban és hadiszerekben, megvertettek vólna. Azt is mondják, hogy a' muszka hajóseregnek egy szakassza nem-régiben megjelent Trebisond előtt, s elkezdette ezt lövöldözni. A' Porta elküldötte a' Tatár Agassi-t (a' Tatárok' Agáját) azon vidékre, hogy a' dolgok' ottani állapotjáról hirtelen és tökéletes világosítást hozzon. Ugyanazon időben egy külön-szakasztott muszka-sereg, egynehány örmény - regimentel szaporítva, Oannes örmény Gener. vevérlése alatt, megvette Van várát (az olyan nevü tó mellett), még pedig, a' mint állítják, az ottani igen számos schismaticus örmények' árulása által.

A' Balkántól pedig, az a' híre, hogy a' Muszkák, a' nekik szerentsés tsatak után Sumlánál, és Silistriának, jún. 30-dikán következett maga-megadása után, ahhoz készültek, hogy ezen a' bértzen (juga montium) által hágjanak és Burgas-felé nyomuljanak, olyan fordulás, melyet a' tenger-felől számos hadsereg, melyet Sizebolinál a' földre akarnak szállítani, elő-segíthet. (Júl. 27-dikén vitorlázott-el Sebastopolból (Krim) 12 ezer emberből álló szállítvány). — A' Porta, maga' részéről, minden segéd-eszközöket elő-veszen, az ellenség' elő-menetele' megakadályozására. — A' múlt héten Syriából érkezett-meg katonaság, 's ment tovább a' hartzmezőre. A' scutári Basa, az ide jött tudósítások szerint, megérkezett Widdinhez 20 ezer emberrel. Smyrnában várnak össze a' vidékről 15 ezer embert, kik nyomon fognak indulni Gallipoli-felé, Adrianápoljba — ha még késő nem lenne. Ez a' város, meg Kirtissime, Sophia és Nissa a' Nagyúr' parantsolatjára, erőssen meg fognak építtetni. Végre, a' Topdsi-Basi, Osman-Basa e' hónap' 19-edikén számos hadisereggel ment-el Sila-ba, a' fekete-tenger' ásiái partjára, a' Bosphorusnak keletre, a' hol a' Muszkák újj kiszállást próbáltak, és holmi dülást tettek.

Egy, 16 hadi-hajóból álló muszka hajósereg-szakasz, melyben 4 liniahájó van, a' Bosphorus' torkánál kerülgetett a' napokban, tsaknem egy lövetnyire a' tenger-szorulat' kastéljaihoz. — A' Kubaradsilar - Kiajassit, a' Bombizók' gondviselőjét, az ezen seregnél történt véttségért, melyet az ő' gondatlanságának tulajdonítanak, kivégezték a' napokban. — Ásiában és Rumeliában rendkívül jó aratás volna; a' főváros hosszú időre meg volna rakva gabonával.

Hartzmező

A' pétervári Journal így adja-elő Silistria' vára' megvételének a' következéseit: Az egész 'sákmány ebből áll: Mindenféle hadi-fogoj, a' betegekét és sebeseket kivéven, együtt . 6568 Ágyú 255, mellyek között 179 értz. Gójóbis . . . . . 22,592 darab Bombi és Granat . . . 1.148 „ Gójóbis, különböző nagyságu . . . . . 505 „ Puskapor . . . . . 1,042 hordó Patron-láda . . . . . 1,590 darab Ágyú-hajó . . . . . 16 „ Hadi Salup . . . . . 2 „ Hadi kész Kassa . . . . 1 „ Apró hajó . . . . . 42 „

Ezekon kívül sokféle, ágyúhoz tartozók.

Az odessai Journálban, júl. 29-dikén, e' van: "A' Tsászár ÖFge' fegyverei ezt az újjabb nyereséget szerették. A' Balkán' hegye, nem-régiben még igen rémitő, fejet-hajtott a' mi' győzdelmes katonaságainknak keresztül-kosul jarnak azon. A' sorompókat, a' sánctolásokat, mellyekkel az ellenség a' Kamtsikot, a' burgási és áidósi országúton megerősítette, — olyan munkák, mellyek neki egész esztendőbe kerültek — erőszakkal vették-el a' mi' katonáink, egynehány óra alatt: 10 ágyú-, 14 zászló-, és 500 fogojnál több ezen ditsősséges tsatak' diadalmi jele. Az ellenség' vesztesége, holtakban és sebesekben, igen nagy. Több holtat hagyott az ütközet' helyén 400-nál. A' mi' veszteségünk, mindenütt a' mi esett, 500 holt és sebes, együtt. Ma, a' fő-szállás és a' tartogatott sereg Fundukli-Dere fojóviznél áll; a' Rüdiger Gen. serege, Aiwadsik falunál; a' Roth Generálé, Erekli-Dere fojóviznél, 's ezeknek az előjárói, az előgárdái, a' balkán-bértz' tetején, Erketsen, Paliobaná-n és Eminé-n."

Hartzmező (Ásiában)

Ériváni Paskevits Gróf a' kaukásusi külön-sereg' Fővezére' tudósításának az értelme Tsászar ŐFgéhez, így bizonyította a' már tudalévő győzelmét: "Sire! Van szerentsém tsászari Fgedet tudósítani, hogy én a' török hadsereget, mely két tagban volt, megvertem. Egygyiket, mely 30000 emberből állott, maga vezérlette az erzerumi Seraskier; a' másikat, mely 20000 ember volt, Hagki, 5 lófarku Basa. Környületesen adom ezt a' fontos győzelmét Fged' elébe.

Jún. 27, 28 és 29-edikén szorosan megvizsgáltam a' Hagki Basa' táborát. Elöl és a' bal horpaszán megtámodni, lehetetlen volt. Egészen megkerültem tehát azt, temérdek akadályok között, és 3000 bagásiás szekérral bajlódva: mert, egy-felől megfosztottam magamat az által a' Kars-al volt egybe-köttetésem-től, minthogy a' török tábor az én' közösülő lineámon, melytől 50 werstnyire távoztam, 8 werstnyire hagytam; másfelől, 50 werstnyi utat kellett tennem a' legnehezebb képzelhető nehézségek között, két meredek és még hóval fedett, vákányokkal keresztül metezett hegyes tetőkön által mennem, — mindezeket egy számos ellenség' szemelátára, ki az én' oldalamat 's hátamat fenyegette. De az elmúlhatatlan szükség egy hadi erő ellen, mely engem szoritott, dolgozni, nem engedte hogy egy pillantatig is habozzak ezen mozdulás' kéntelenségén. — Jún. 30-dikán, egy ingóbingó szekérsántz' védelme alatt, elindult a' hadsereg az országúton jobbra, Erzerum-felé, és júl. 1-ső napján, reggeli 10 órakor, elérte az, a' hegygerintz' fő-lejtőjét (leменetelet), melynek a' tövében egy 5 werst hosszáságú völgy van és a' mely délnyúgotra terjedt, és egy hegyvákányban végződött. Hogy az ellenség

akadályoztassék az én' bal-óldalam' megtámodtatásában, azt parantsoltam Pankratieff Gen. Májornak, hogy a' hegygerintzet az én' balom-felől, 6 gyalogtsapattal, 2 kozák-regementel, 2 muselman-regementel, és 16 könnyűszerű ágyúval, foglalja-el, 's mutogassa magát az ellenségnek, és, ezen állásból, vizsgálgassa az ellenség' tábora' mozdulásait mindaddig, míg az én' hadseregem' egésze a' leinduló lejtőt el nem fogta érni. A' végre-hajtás egészen megfelelt várakozásainak. Az ellenség minden figyelmét a' Pankratieff Gen. Májor' katonaságára fordítván, nem vette-észre a' mi' mozdulásainkat, 's ez a' Gen. olyan állapotban volt, hogy délben egyesült az egészszel. — Minekutánna már hajnalban a' podgyász' igen nehéz menetelét elrendeltem, megérkeztem délre a' lemenetelhez, a' hol egy szekér sántzolászt készítettem. A' tető' szomszédmagasságainak localitássá' vizsgálása-közben; észre-vettem az ellenséget, mely a' völgy másik végén az említett hegyvákányból szállingódozott kifelé, és a' melynek hadi ereje szemlátomást szaporodott. Most tehát már ezt a' rendelést tettem:

1) Pankratieff Gen. Májorra bíztam a' podgyász (bagásiá, gúnya) védelmét, ki nek az oszlopa 7 gyalog tsapotból, 24 ágyúból, 2 kozák-reg.ből és 1 muselman-reg.ből állott. Azt hagytam neki meg, hogy egyszersmind ügyeljen az ellenség' mozdulásaira, hogy akadályozza a' mi' bal-óoldalunk' megtámodásától.

2) Murawieff Gen. Májornak azt parantsoltam, fogjon állást (posztot) a' völgyben, a' georgiai gránátos-regementel, az eriváni karabéjos-regementel, a' Fomin' Karpoff' kozák-regementeivel és 20 ágyúval, 's állítsa-fel ott a' katonaságot ütköző-rendbe.

3) Felállítottam az 6' segedelmére 2 tsapatot a' 42-dik, és 1 tsapatot a' 41-dik vadász-reg.ből, 1 tsapat pioniért és a' tartogatott lovas-brigáde-t, az első és második muselman-regementeken kívül, 20 ágyúval, Pankratielf Gen. Májor' parantsolatja alatt.

4) Végre, kiállítottam a' mi' balszárnyunkra Burtsoff Gen. - Májort, a' chersoni granátos-reg. 2 tsapattjával, a' Karpoff kozák-regementel, a' harmadik muselman-regementel, 12 ágyúval.

Délutánni 1 óraker, én magam vezettem ezt a' katonaságot az ellenség ellen; a' Törökök kiállították magokat az egész nyílás' hosszában, 's nyomon, megtámodott minket az ő' lovassága, kivált' bal-oldalunkon; az ő' puskássai (tirailleurs) dühösön rohantak a' miéinkre, sőt még ágyúinkra is omlottak. Megkellett a' mi' ágyúink' tüzet kettőztetni, hogy őket a' hegynyúlásba vissza lehessen verni. — Ismét mindjárt összegyűltek azok, és újj lovasságtól, mely minden pillanatban érkezett, segítettven, körül-fogták állásunkat, fél-karikában, midőn különösen bal-oldalunkhoz közelgettek, melyhez 5--6 ezer lovasság, a' Hagki Basa' Kiája-ja' vezérlése alatt, kinek tábora 8 wersnyire fekütt a' hartzmezőhöz, egy méjj hegynyúlás által elbújva, közelített. Egynehány pillantatalatt elborította ez a' lovasság azon hegy' ormóját, melynek az alljához a' mi' balszárnyunk támoszkodott, vágatva ugrott az elő, hogy a' Burtsoff Gen. M. szakasszat megkerülje, 's hátúlról megtámodja. Ezen pillanatban, megfoghatatlan vakmerő bátorsággal támodtak minket meg a' Törökök; puskássai minden pillanatban benyomultak lineáinkba, 's a' miéink kéntelenítették bajonéttal verni azokat vissza; sőt még tsapat-carréinkra is rárohantak: és, tsak egy jól

foljtatott tsapat-tűz kényszeríthette őket a' hátrálásra.

Észre-vévén ezen pillanatban az ellenség' hadi erejének két-felé oszthatását, egyiket, a' Hagki Basa' tábora' balja-felől fekvő meredek hegyekbe és nyílásokba, másikat a' jobbra nyúló magasságokra; tehát, a' 4 fél-tsapat gyalogságnak és a' kellőközépből 8 ágyúnak, jobbra fél-fordulást (45°) adattam, úgy hogy ezek az ellenség' kellőközepének ellenében, mely kerület-formába volt állítva, és engem' a' legvidorabb zabolatlansággal támodott-meg, szemközt állottak, és retentő ágyütüzet indítottam ellenek. Ezen rendelést a' leg-tökéletesebb következés koronázta-meg: a' Törökök, bár szakadatlanul újra kezdették iparkodásokat, a' mi' ágyúink' jól igazgatott tüzet, mely szüntelen azon egy punctumba dolgozott, nem állhatták-ki, 's két-felé oszlottak, egyik rész jobbra, másik balra. Ezen pillanat az, melyben az ellenség' hatalmam alá estek, és nekem minden lehetőség kezem közzé esett, hogy őket megverjem.

Ezt a' kedvező pillantatot, nyakon kaptam tehát én, egyszerre, 's két szakaszra osztottam lovasságomat, melyeknek egyike, ezekből állván: 1 osztálj dragonos, don-i kozák-reg. Karpoff, 2 kompánia (sotnias) az egyesült lineakozák-reg.ből, a' 3-adik muselman regement, és 6 ágyú a' don-i ágyúságból, Rajevsky Gen. M. vezérlése alatt, parantsolatot vett, az ellenséget jobb-felől megtámodni és üzni; a' másik szakaszt, mely egy osztálj dragonosból, az egyesült Uhlánus-reg.ből, a' don-i kozák-reg.ből, Fomin, 3 kompánia egyesült kozák-reg.ből, és 6 ágyúból a' don-i ágyúságból állott, és Osten-Sacken Báró Gen. M. által igazgattatott, útmutatást vett a' török lovasság' oldalának esni,

's azt egész a' táborba szorítani. — Ra-jevsky Gen. M., lejtős állása' kedvezése mellett, vadon neki rohan az ellenség' bal-szárnyának, leveri azt és benyomja a' nyíláson túlvaló hegyoldalra, számba-vehető veszteségével az ellenségnek. A' második és harmadik muselman-reg. jobb-felől (nb. a' bal-szárnyon) támod-ták-meg és üzték az ellenséget minden-felé. Hanem, —

A' Törökök' jobb szárnya sokkal nagyobb iparkodásunkba került. Ez, meredek hegyekre vonta magát, mely sok köves, sok helyen út-nélkülvaló hegy-nyílások által védelmeződik. Az ellen-ség erős lévén itt, mindent elkövetett, hogy a' Burtsoff Gen. M. szakasszát elkerítse; de nem mehetett rá, mivel' a' többi seregeitől elválasztatása, nagy elő-lépést engedett nekem ő-felette. A' Sacken Gen. Májor' szakasszán kívül elküldöttem még Muravieff Gen. Májort is 3 tsapat gyalogsággal és 8 ágyúval, Burtsoff Gen. M. segedelmére, ki nek a' szakasszát ezen utolsónak a' vezérése alá tettem. Ezen pillanatban elküldötte Pankratieff Gen. M., kit a' gúnya' örzésére hagytam volt, és a' ki lehetsé-gesnek tartotta az ellenséget oldalról támodni-meg, Serguejeff Gen. Májort a' maga' regementjével és az egyesült, fekete-tengeri és kengherla-i kozak-re-

gementel, saját colonnájából, a' miéiu-
ket segíteni.

Serguejeff Gen. M. húzalkodott végig hegy-hosszába 7 -- 8 meredek hegynyílásokon kereszt-ül, és azon pillanatban érkezett az ellenséggel szembe, mikor ez éppen a' mi' jobb szárnyunkat megkerülte. A' Kozákok az ellenség' felibe mentek, úgyszólván, a' köszirtok' üstökére (sur la frise), melyet az ellenség maga felett meglátván, össze-zavarodott. De, minthogy Sacken Gen. M. elebb egy motsár, utóbb a' sok meredek hegy-nyílások miatt, nem érkezhetett lovasságával a' Kozákokhoz, az ellenség is szaporodott, minden fél vissza vonult, a' Törökök az ő' tábo-rakba, a' miénk elébbi állásokba. Azonközben, rakással gyült össze a' hegy' lejtőjén, a' mi' kö-zepünkkel ellenben fekvő hegynyílás felett az el-lenség' gyalogsága és lovassága. Igen jó állások volt a' Törököknek, és el kezdettek ott sántzo-
kat és ágyúpadokat hányni. Most már 4 óra volt délután. (ennek az igazi hadi praelectionak az utóljából következik még, a' mi fér).

Hirdetés

Az eddig volt Zalathnai alsó Domi-niumbeli Spán Szabó Gyógya' Za-lathnai Dominialis Provisoratus mellett Rationistának tétetett.

—O—

Jáhn György a' Szebeni Főhar-mintzad mellett eddig volt második Író-deak, Brázai filiális Harmintzadosnak tétetett.

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben			
	Béts, Aug.	11	12	13	London Júl.	30	31 Aug. 1
Bank-Oblig. 2.1/2pC.	55.—	- 55.—	- 55.—	Consols, 3 pC.	- 89.3/4	- 88.3/4	- 89.—
Pengőpénz-Obl. 5pC.	99.7/16	- 99.5/8	- 99.1/2	Stocks-Prémie, Sh.	- —	- —	- —
Roths. 1820, 100f. CP.	166.3/4	- 166.1/2	- —	Brasiliai Bons	- —	- —	- 59.—
Partial. 1821. Ua.	127.3/4	- 128.1/4	- 127.7/8	Buenos-Ayresi	- —	- —	- —
Bankaktia, 1000f. CP.	1134.7/10	- 1139.7/10	- 1132.—	Columbiai	- —	- —	- —
Páris, Aug.	1	3	4	Mexikói	- 17.5/8	- —	- —
Consols 5 pC.	109.75	- 109.40	- 109.40	Portugalli	- 44.—	- —	- —
Ugyanaz 3 pC.	81.75	- 81.—	- 81.55	Muszkaoországi	- —	- —	- —
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	- —	- —	Görögországi	- —	- —	- —